

การพัฒนาแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน

ส่วนบุญโญปถัมภ์ จังหวัดลำพูนลำพูน

The Development of an Administration Model for Student Care and Support Systems Suanboonyopatham School, Lamphun Province

กัมพล คำเวียง Kampol Kamwiang

พศิน แต่งจวง Phasina Tangchuang

ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ Chatchai Sirikulpan

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

Kumwein35@gmail.com

Received 2023/01/16

Revised 2024/03/25

Accepted 2024/04/08

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 4)ประเมินผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน รูปแบบการวิจัยและพัฒนา ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน สัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 13 คนและสนทนากลุ่ม จำนวน 6 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ เติลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Paired Sample T- Test และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า :

1) สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า ครูที่ศึกษาคัดกรองได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาได้ดำเนินการพัฒนาทักษะดำรงชีวิต และการพัฒนาผู้เรียน

2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า (1) การวางแผนงานและโครงการ (2) การพัฒนาให้ครูในโรงเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียน (3) การคัดกรองที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และ (4) การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3) ทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า การดำเนินการในแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน และการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงอยู่ในกลุ่มมีปัญหา ทำให้ครูมีการแก้ไขปัญหาแตกต่างกัน และไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4) ประเมินผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า หลังการทดลองในการคัดกรองนักเรียนในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา มีประสิทธิภาพสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ, การบริหารงาน, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.

Abstract

The research aims to 1) Study the administrative conditions of the student support system. 2) develop a student care and support system administration model, 3) try out a student care and assistance system operating model, and 4) evaluate the use of the student care and support system operating model. Suanbunyopatham Lamphun School, Lamphun Province, research and development model, population includes administrators, teachers, school committee. Suan Bunyopatham School, Lamphun Province, in-depth interviews with 13 people and group discussions with 6 people. Tools include interviews and questionnaires. Data analysis includes frequency, percentage, average, standard deviation, pair t-test, and content analysis.

The research results found that:

1) Conditions of the administration of the student care and assistance system at Suan Bunyopatham Lamphun School, Lamphun Province, found that the counselors were able to screen 3 groups: normal group, at-risk group, and problem group. They have developed life skills. and student development

2) Develop a management model for the student care system. It was found that (1) planning work and projects (2) developing teachers in schools with knowledge about using tools to screen students (3) screening that is of the same standard and (4) supervision, monitoring, inspection, and evaluation using various methods

3) Experimenting with the operating model of the student support system. It was found that the operations in each group were different. and solving problems for

students who are at risk and are in a problem group This allows teachers to solve problems differently. and not in the same direction

4) Evaluate the results of using the student support system operating model. It was found that after the experiment in screening students in normal groups, risk groups, and problem groups, the efficiency was higher than before using the model. Statistically significant at .01.

Keywords: Model development, administration, student care and support systems.

บทนำ

สภาพปัจจุบันระบบการศึกษาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารในยุคปัจจุบัน รวมถึงการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนทั่วไป เยาวชน และเด็ก ที่อันก่อให้เกิดความสับสนในการตัดสินใจค่านิยมต่าง ๆ ที่เข้ามาสังคม เช่นการบริโภคสิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งฟุ่มเฟือย ทั้งโทรศัพท์มือถือ รถจักรยานยนต์ โทรศัพท์ เครื่องเสียง เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำให้เกิดปัญหาจากการควบคุมตนเองในด้านอื่น ๆ เช่นปัญหาการเรียนอยู่ที่บ้านในสถานการณ์โควิด-19 ปัญหาการติดสื่ออินเทอร์เน็ต ติดเกมออนไลน์ ด้านปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาผู้สาว ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาสุขภาพ การหนีเรียนในเด็กนักเรียน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะทำให้เยาวชน เด็กนักเรียน ถูกมอมเมาไปกับการใช้เวลา และเงินในทางที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดปัญหาในสังคมต่าง ๆ ตามมาเกิดผลกระทบในเชิงลบและยังก่อให้เกิดความทุกข์ความวิตกกังวลความเครียด ในการปรับตัวให้เหมาะสม ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกายของทุกคน

การเผชิญกับสภาพปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นปัญหาต่าง ๆ ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการของเด็ก เยาวชน ทั้งสิ้น ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 1) ได้สรุปว่าหากไม่สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนได้ ก็จะทำให้พัฒนาการของการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนด้อยลง และอาจทำให้กลายเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เป็นบุคคลที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์เกิดความวิตกกังวล ขาดความเชื่อมั่นในตนเองในบางครั้งอาจท้อถอย หรือต่อต้าน นอกจากนั้นยังได้ชี้ให้เห็นว่าปัญหาสำหรับเด็กนักเรียนที่ทุกฝ่ายต้องให้การควบคุมดูแล และช่วยเหลือป้องกันมิอยู่มามายซึ่งทั้งนี้สภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้ง สื่อทุกประเภทก็เป็นสื่อล่อลวงและสร้างความอยากรู้อยากเห็นให้แก่เด็กนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้นทุกฝ่ายควรเร่งช่วยกันดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้เด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไปมีคุณภาพที่ดีต่อสถานศึกษา หรือหน่วยงานทางการศึกษาควรจะมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน และการแนะแนวเพื่อสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะสามารถ

ตัดสินใจเองเลือกประกอบอาชีพและมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ดังนั้น การส่งเสริมสุขภาพจิต และป้องกันสุขภาพจิตระดับมัธยมศึกษาซึ่งอยู่ในภาวะวัยรุ่น และถือเป็นวัยวิกฤตเนื่องจากเป็นวัยที่มีภาวะอารมณ์แปรปรวนสูง วุฒิภาวะทางอารมณ์ยังไม่สมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีความสับสน ในการวางบทบาทของตนเองในสังคม ขาดทักษะในการเรียนรู้ และประสบการณ์ในการเผชิญปัญหาและการขาดความเข้าใจในตนเองของวัยรุ่น ประกอบกับการขาดแรงสนับสนุน ที่เหมาะสมจากสังคมในด้านต่าง ๆ อาจจะทำให้วัยรุ่นเกิดปัญหาในด้านสุขภาพจิตได้ (กรมสุขภาพจิต, 2555 : 9)

โรงเรียนจัดเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทสัมพันธ์ในรูปแบบการสร้างเยาวชนให้เป็นไปตามแนวคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม ประเทศชาติ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียนซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญ ในการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรัก และความเมตตาที่มีต่อศิษย์ และความภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน ให้เจริญเติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และมีคุณค่า ของสังคมต่อไป ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 1) กล่าวว่าครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งที่จะช่วยดูแลแก้ไขให้ทันเวลา โดยเฉพาะครูที่เป็นที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดผู้เรียน และมีหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้โรงเรียนแต่ละแห่งจำเป็นต้องจัดให้มีฝ่ายที่มีหน้าที่หลักในการช่วยเหลือนักเรียน เพื่อใช้สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนโดยมุ่งหวังให้นักเรียนเติบโตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญาความสามารถด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือ ระหว่างบุคลากรของโรงเรียนทุกฝ่าย ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนในการจัดการและพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะในส่วนระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีกระบวนการ และขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบความสำคัญหลายด้าน ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน การส่งต่อเพื่อให้โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพคุณภาพนักเรียนได้นั้น จึงต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น ซึ่งระบบช่วยเหลือนักเรียนจะเกี่ยวเนื่องถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คืองานปกครองนักเรียน และงานแนะแนวนักเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น จะทำให้นักเรียนได้รับการดูแลตามระบบและได้รับการป้องกันจากสภาพสังคมที่ไม่ปลอดภัยได้ โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ขึ้นในโรงเรียนเพื่อให้เด็กได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด และเป็นการสร้างความผูกพันในจิตสำนึกที่ดีของเด็กนักเรียน และเพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหานักเรียนรวมถึงเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเองและเรียนรู้ในสังคมได้อย่างมีความสุข

โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน ได้จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นการดำเนินการจัดการศึกษาภาคพื้นฐานให้กับ

เด็กนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ลำปาง ลำพูน และได้จัดการวางแผนการดำเนินงานปกครองโดยให้ฝ่ายกิจการนักเรียน ส่งเสริมและแก้ไขพฤติกรรมให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยในตนเองอยู่ด้วยกันด้วยความสงบเรียบร้อย อีกทั้งยังต้องส่งเสริมปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่นความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีจิตสาธารณะ เป็นต้น ทั้งนี้ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน ในสภาวะการณ์ปัจจุบันจัดได้ว่าเป็นงานที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่ดี ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข มีการปลูกฝังคุณธรรมอันดีงาม ส่งเสริมความมีวินัย เพื่อให้เกิดพฤติกรรมอันพึงประสงค์เป็นคนดีของสังคมประเทศชาติได้

ผู้ศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรที่รับผิดชอบงานรณรงค์ทั่วหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเป็นครูที่ปรึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน มีหน้าที่ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา จึงต้องการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหาของการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อที่จะสามารถพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลนักเรียนของโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน ทั้งนี้ผลเพื่อนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และรักประเทศชาติ ท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคมได้ และให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วยให้เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมอันดีงามควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ประการสำคัญผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียนตลอดจนถึงบุคลากรอื่น ๆ ในชุมชนจะได้ร่วมมือกันดำเนินการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน
4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน ส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Research and Development; R&D) โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน, รองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน, ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน, ครูผู้สอน 6 คน, คณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน และการสนทนากลุ่ม จำนวน 6 รูป/คน ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 รูป, รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน, นักวิชาการและอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาภูมิภควรรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำานนา จำนวน 3 รูป/คน

วิธีการศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development; R&D) ประกอบด้วยกระบวนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 (R : 1) สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อทำความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อสภาพการบริหารงาน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 13 รูป/คน

ขั้นตอนที่ 2 (D : 1) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ

เป็นขั้นที่ดำเนินการร่วมกันทั้งการออกแบบและพัฒนา (Design and Development) กับ การศึกษาวิจัยด้วยการนำข้อมูลพื้นฐานจากขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์ จากนั้นจึงร่างต้นแบบรูปแบบ และนำต้นแบบรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบความสมบูรณ์มีความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญ (Development : D1) จากนั้นจึงนำผลที่ได้จากการตรวจสอบไปแก้ไขปรับปรุงต้นแบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการพัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ ในแต่ละกระบวนการของการพัฒนารูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูนการดำเนินการ ออกแบบและการพัฒนารูปแบบฯ มีรายละเอียดดังนี้ 1) ร่างรูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน และ 2) ตรวจสอบความ สมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้ และความสอดคล้องของการพัฒนารูปแบบการบริหารงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน ด้วยการสนทนากลุ่ม จำนวน 6 รูป/คน

ขั้นตอนที่ 3 (R : 2) การนำรูปแบบฯ ไปทดลองใช้ ก่อนสอบหลัง (One-Group Pretest-Posttest Design)

ขั้นตอนที่ 4 (D : 2) ประเมินผลรูปแบบฯ การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการนำผลการทดลองโดยนำรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์

ลำพูน จังหวัดลำพูนที่พัฒนาขึ้นไปใช้จริงภาคสนาม โดยใช้การวิจัยแบบการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มตรวจสอบ ในขั้นตอนที่ 3 นำมายืนยันรับรองผลโดยการประเมินด้วยแบบสอบ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) กรอบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) ดังนี้ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้รับการสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน

2) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษารองเพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปใช้จริง ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน และ 2) แบบประเมินรูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน

3) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน และแบบประเมินรูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ประเด็นและข้อคำถามที่มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence = IOC) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน โดยสุ่มตามสะดวก (Convenience Sampling) จำนวน 30 รูป เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอน บาคมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .84 สามารถนำไปเก็บข้อมูลในขั้นทดลองใช้รูปแบบฯ ได้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ Paired Sample T- Test และการสัมภาษณ์วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

กระบวนการพัฒนารูปแบบด้วยการวิจัยและพัฒนาประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยแสดงผลได้ตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน ผู้เรียนมีทักษะชีวิตอยู่ในสังคมอย่าง

มีความสุข มีการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสม ตามอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของผู้เรียน “ผู้เรียนมีกิจวัตรดี การงานดี การเรียนดี ความประพฤติดี เป็นนักเรียนที่มีคุณภาพ ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข” ผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ 2) ด้านการบริหารและการจัดการ มีการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา (SWOT) มาใช้ในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีการดำเนินงานพัฒนาวิชาการ ตามหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน เชื่อมโยงกับชีวิตจริง พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพตรงตามความต้องการของครู และ 3) ด้านการจัดเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนได้ดำเนินการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีการดำเนินงาน จัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง มีนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า 1) โรงเรียนควรมีการวางแผนงานหรือโครงการด้านการคัดกรองนักเรียน เพื่อเป็นการเตรียมการไว้ล่วงหน้าก่อนดำเนินการปฏิบัติ เพื่อกำหนดแผนงาน นโยบาย โครงการ จุดมุ่งหมาย วิธีการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการหาวิธีการที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุด เพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) โรงเรียนควรมีการพัฒนาให้ครูในโรงเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลายรูปแบบ มีการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนในรูปแบบเอกสารที่ครอบคลุมหลากหลายด้าน เช่น ด้านความสามารถทั้งทางด้านความรู้และความสามารถพิเศษ ด้านสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ ด้านครอบครัวและสังคม และมีการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนในรูปแบบการสังเกตพฤติกรรม ทั้งนี้เครื่องมือทุกแบบที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียนจะต้องมีคู่มือหรือแนวทางการคัดกรองที่ไม่ยุ่งยากเกินไป 3) โรงเรียนควรใช้เกณฑ์ในการคัดกรองที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน ครูที่ปรึกษาทุกคนไม่ควรคัดกรองนักเรียนเอาตามเกณฑ์ความรู้สึกของครูเอง โดยจะต้องยึดเกณฑ์ที่ได้มาจากการประชุมและได้รับการยอมรับจากครู และต้องชี้แจงให้ครูทุกคนทำความเข้าใจตรงกัน เพื่อให้ได้ผลของการคัดกรองที่ถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน หลังจากคัดกรองแยกกลุ่มนักเรียน ครูไม่ควรบอกผลการคัดกรองนักเรียนว่าอยู่กลุ่มใด เพราะอาจจะทำให้นักเรียนบางกลุ่มด้อยค่าตนเอง ครูที่ปรึกษาจะต้องระมัดระวังเป็นอย่างมากที่จะให้นักเรียนรู้ว่าตนนั้นได้ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มมีปัญหาหรือกลุ่มเสี่ยง 4) โรงเรียนควรมีการกำหนดให้มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการคัดกรองนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า ครูที่ปรึกษาประจำชั้นมีการคัดกรองตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ได้ดำเนินการคัดกรองนักเรียนที่ได้ข้อมูลมาจากขั้นตอนการรู้จัก

นักเรียนเป็นรายบุคคล จากนั้นนำข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนมาจัดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง และ 3) กลุ่มมีปัญหา ในการดำเนินการดังกล่าวนี้ การจัดเก็บข้อมูลบางครั้งยังไม่มี การประมวลข้อมูลอย่างเป็นระบบ และครูที่ปรึกษาประจำชั้นยังขาดความเข้าใจในกระบวนการการคัดกรองที่ถูกต้อง การคัดกรองนักเรียนมีการเปลี่ยนครูที่ปรึกษาประจำชั้นทุกปี ทำให้ต้องความรู้จำกับนักเรียนใหม่ทุกครั้ง บางชั้นเรียนการส่งต่อข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน และคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ทำให้ได้ข้อมูลการคัดกรองที่ไม่ตรงตามความจริง การแสดงออกทางพฤติกรรมและอารมณ์ของนักเรียนไม่ชัดเจน จึงสังเกตได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ส่วนใหญ่จะได้ข้อมูลจากการออกเยี่ยมบ้านพบปะ และสัมภาษณ์กับผู้ปกครองนักเรียน พบว่าเมื่ออยู่ที่บ้านพฤติกรรมจะแตกต่างจากอยู่ที่โรงเรียน เมื่อครูที่ปรึกษาประจำชั้นได้ข้อมูลอย่างเพียงพอแล้วจะนำมาคัดกรองนักเรียนโดยแยกเป็นกลุ่มต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก การพัฒนารูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน ตำบลใน เมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยใช้สถิติ pair t-test โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ โรงเรียนมีการใช้ระเบียบสะสมในการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ย อยู่ระดับมากที่สุด และโรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับน้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 1 สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน ผู้เรียนมีทักษะชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสม ตามอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของผู้เรียน “ผู้เรียนมีกิจวัตรดี การงานดี การเรียนดี ความประพฤติดี เป็นนักเรียนที่มีคุณภาพ ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข” ทั้งนี้เพราะทางโรงเรียนมีกิจกรรมที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ที่มากขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูษณิศรา คารวพงศ์ (2556) พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สำนักงานเขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ด้านการส่งต่อ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลียา ยอดมัน (2560) พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 รวมทุกด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า 1) โรงเรียนมีการวางแผนงานหรือโครงการด้านการคัดกรองนักเรียน มีกำหนดแผนงาน นโยบาย โครงการ จุดมุ่งหมาย 2) โรงเรียนมีการพัฒนาให้ครูในโรงเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลายรูปแบบและ 3) โรงเรียนควรใช้เกณฑ์ในการคัดกรองที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมีการบริหารจัดการช่วยเหลือที่หลากหลายรูปแบบอยู่แล้วทำให้ต้องพัฒนายอดกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้นเพื่อดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้มากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ รัตนอรุณ วรางค์ราชนิยมและสาริยา ยอดवार (2561) พบว่า รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาภาพรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรภาพ เนวะมาตย์ (มปป.) พบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 2) คณะกรรมการบริหาร 3) ขอบข่ายงาน และ 4) กระบวนการ บริหาร และผลการตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสม 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4. ผลการประเมินรูปแบบ 1) ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การประเมินผลด้วยแบบบันทึกพฤติกรรมอยู่ในระดับดี 2) ความพึงพอใจของครูผู้สอนและผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 3 ผลทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า ครูที่ปรึกษาประจำชั้นมีการคัดกรองตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ได้ดำเนินการคัดกรองนักเรียนที่ได้ข้อมูลมาจากขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจากนั้นนำข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนมาจัดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง และ 3) กลุ่มมีปัญหา ทั้งนี้เพราะการดำเนินการในแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันออกไป ในบางครั้งการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง หรืออยู่ในกลุ่มมีปัญหา ครูแต่ละท่านจะมีการแก้ไขปัญหาที่ไม่เหมือนกัน ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562) พบว่า สภาพปัญหาตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง 1) ด้านการรู้จัก คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการทำแบบเยี่ยมบ้านของนักเรียน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน คือ ครูขาดองค์ความรู้และความเข้าใจในการวางแผนจัดทำแบบการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน และขาดการนำผล การประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน คือ ขาดความหลากหลาย ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ วิธีการแก้ปัญหา นักเรียนของครูที่รับผิดชอบไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ และไม่ได้รับการพัฒนา 5) ด้านการส่งต่อคือขาดการจดบันทึกผลการส่งต่อนักเรียนที่เป็นร่องรอยหลักฐาน ยังไม่มีแบบรายงานการประเมินผล การส่งต่อของโรงเรียนที่เห็นเป็นประจักษ์ และสอดคล้องกับสภากาญ ธีระวิชิตระกุล (2560) พบว่า 1 ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา (อบจ.ขบ.6) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า อันดับ 1 คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น

รายบุคคล ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ อันดับ 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน อันดับ 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 4 ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ โรงเรียนมีการใช้ระเบียบสะสมในการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมากที่สุด และโรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้เพราะครูได้มีการนำรูปแบบไปใช้ในการดูแลนักเรียนในกลุ่มที่มีปัญหาต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของอนุชา ผลอิน (2560) พบว่า การประเมินความพึงพอใจในการพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎีญา พุทธิจร (2564) พบว่า การพัฒนารูปแบบโดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ด้านกระบวนการหรือวิธีการได้ 6 องค์ประกอบได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การ คัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันและแก้ไข 5) การส่งต่อ และ 6) การนิเทศ ติดตามและประเมินผลผล 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครู ประจำชั้นในด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านคุณค่า และด้านความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูนซึ่งสามารถนำมากำหนดเป็นองค์ความรู้จากการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้จากการวิจัย

อธิบาย PDCA Model คือ การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDAC) ตามแนวคิดของเดมมิงปัจจุบันจัดเป็นกระบวนการสากล ที่โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน นำมาเป็นกรอบในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

ขั้นตอนการวางแผน (P) ต้องสร้างความตระหนักและความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดประชุม คณะครูที่ปรึกษาเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกัน แล้วดำเนินงานแต่งตั้งคณะกรรมการในการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาในแต่ละระดับชั้นเรียนให้มีหน้าที่ดูแลควบคุมนักเรียนในระดับชั้น ที่ได้รับมอบหมายทั้งหมด ครูที่ปรึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แล้วชี้แจงวิธีการกระบวนการ ดำเนินงานและการใช้แบบบันทึกต่าง ๆ ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยครู ดำเนินการบันทึก การประชุมครูเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดทำคำสั่งแต่งตั้งครูที่ปรึกษาแต่ละระดับชั้นและจัดทำแบบประเมินผลการประชุมปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (D) ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ผลการประชุม มีแนวทาง ดังนี้ 1. ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาศึกษาและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้เครื่องมือคือสังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือ ประเมินพฤติกรรมนักเรียนร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เช่น ประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และเครื่องมืออื่น ๆ 3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน (สำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม) ให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียน ได้แก่กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อกำหนดเรื่องและกิจกรรมโฮมรูม ตามสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน/ผู้ปกครอง 4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยตามร่างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นนักเรียนอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ครูที่ปรึกษาต้องให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น และ 5. ด้านการส่งต่อครูที่ปรึกษาต้องรายงานผลการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

ขั้นตอนการตรวจสอบ (C) จัดทีมนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานและจัดประชุมเพื่อทบทวนรายงานผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามตัวชี้วัดความสำเร็จ แผนงานที่กำหนดไว้ตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ

ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (A) ประชุมเพื่อรายงานความสำเร็จ ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคตามเกณฑ์ของ โรงเรียนที่กำหนดไว้คณะครูทบทวนงานการปฏิบัติที่ผ่านมาภายใต้ วงจร

PDCA เพื่อวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA เป็นร่างเอกสารที่เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้นอ่านแล้วเข้าใจง่ายลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน มีการกระจายงานให้เหมาะสมกับ ภาระหน้าที่ของครูแต่ละคน โดยได้ระบุชื่อผู้รับผิดชอบ ภาระหน้าที่ และระยะเวลา ในการดำเนินงาน เอกสารที่เหมาะสมกับ สภาพและความต้องการของครูทำให้ครูที่ปรึกษาสามารถส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาและส่งต่อนักเรียนได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งยังสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งและเกี่ยงการทำงานของครูได้และเมื่อครูนำไปปฏิบัติแล้วจะเกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างแท้จริง ดังแผนภูมิแสดงขั้นตอนการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยวงจร PDCA

สรุป และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูนลำพูนทำให้เห็นว่า ได้มีการดำเนินงานบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้านได้แก่ ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นได้ดำเนินการเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ด้วยการนำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านยาเสพติดและด้านความปลอดภัย มาเก็บรวบรวมแล้ววิเคราะห์ออกมาถึงตัวนักเรียนแต่ละคน ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนด้วยการนำข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนมาจัดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วอยู่ในเกณฑ์ปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วอยู่ในเกณฑ์เสี่ยง 3) กลุ่ม มีปัญหา คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วอยู่ในเกณฑ์มีปัญหาคือต้องช่วยเหลือและแก้ไขอย่างใกล้ชิด ด้านที่ 3 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาโดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) อย่างต่อเนื่องในทุก ๆ เช้า ในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ครูที่ปรึกษาได้เน้นการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไข โรงเรียนได้มีการป้องกันนักเรียนปกติไม่ให้อยู่ในกลุ่มเสี่ยงโดยการดูแลอย่างใกล้ชิดให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน กิจกรรมสอนซ่อมเสริม ครูฝ่ายปกครองรับผิดชอบควบคุมความประพฤตินักเรียน มีครูเวรคอยดูแลความเรียบร้อยคอยแก้ปัญหาประจำวัน และด้านที่ 5 การส่งต่อ โรงเรียนมีการส่งต่อเพื่อแก้ไขปัญหาระหว่างครูที่ปรึกษาประจำชั้น ครูที่ปรึกษากับเพื่อนครู ครูแนะแนว และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ เช่น ครูประจำชั้นนำปัญหานักเรียนเสนอเพื่อนครูเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา นักเรียนมีความประพฤติไม่เหมาะสม ครูประจำชั้นส่งต่อไปยังครูฝ่ายปกครองหรือครูแนะแนว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนรายบุคคลอย่างทั่วถึง ระบบการคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน การออกเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายสนองความต้องการของนักเรียน การให้คำปรึกษาและการเข้าถึงนักเรียน การประสานงานและการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การประชุมครูเพื่อวางแผนงานหรือโครงการที่ชัดเจน มีการกำหนดเกณฑ์และจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ควรใช้เกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน ไม่ควรแจ้งข้อมูลการแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทราบ และโรงเรียนควรมีการติดตาม และประเมินผลการคัดกรองนักเรียน แล้วนำผลการคัดกรองมาสรุปและมีการดูแลติดตามอย่างต่อเนื่อง

2. สถานศึกษา และครู ควรดำเนินการเกี่ยวกับ การรู้จักนักเรียนรายบุคคลอย่างทั่วถึง ระบบการคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน การออกเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน กิจกรรมการเรียนการสอน ที่หลากหลายสนองความต้องการของนักเรียน การให้คำปรึกษาและการเข้าถึงนักเรียน การประสานงานและการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเรื่อง การรู้จักนักเรียนรายบุคคลอย่างทั่วถึง โรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน เรื่อง ระบบการคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน เรื่อง การออกเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน เรื่อง กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายสนองความต้องการของ เรื่อง การให้คำปรึกษาและการเข้าถึงนักเรียน และเรื่อง การประสานงานและการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ลำพูน จังหวัดลำพูน

References

- กรมสุขภาพจิต. (2555). *คู่มือการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพมหานคร : กรมสุขภาพจิต.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้แผนกวิจัยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษฎิ์ณิชา พุทจิระ. (2564). การพัฒนารูปแบบระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น. *ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

- จักรภพ เนวะมาตย์. (มปป.). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *รายงานการวิจัย*. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- ณัฐวุฒิ รัตนอรุณ วรวงศ์ ราชนิยมและสาริยา ยอดवार. (2561). รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาของโรงเรียนศิรีราชูร์พัฒนา. *รายงานการวิจัย*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- เทิดศักดิ์ ยะยอง. (2562). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพ ของเดมมิง. *หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ภูษนิศา คารวงพงศ์. (2556). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสำนักงานเขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- กับสฎายุ ธีระวณิชตระกูล. (2560). ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพลูตาหลวงวิทยา (อบจ.ชบ.6) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. *ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัญชลียา ยอดมัน. (2560). สภาพ ปัญหาและแนวทางในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1. *วารสารราชธานีวัฒกรรมทางสังคมศาสตร์*, 1 (3), 22-33.
- อนุชา ผลอิน. (2560). การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*. 6 (2), 187-195.